

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

БІЛОГЛАЗОВА НАДІЯ ОЛЕГІВНА

УДК 342.715 (475)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС
ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

Науковий керівник

кандидат юридичних наук

Ямкова Ірина Миколаївна,

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
доцент кафедри цивільного, господарського та кримінального права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Журавльов Дмитро Володимирович,

Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції,
перший заступник директора;

кандидат юридичних наук, доцент

Єщук Ольга Михайлівна,

Херсонський державний університет,
доцент кафедри адміністративного і господарського права

Захист відбудеться «30» жовтня 2015 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.139.01 у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» за адресою: 03115, м. Київ, вул. Львівська, 23

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» за адресою: 03115, м. Київ, вул. Львівська, 23

Автореферат розісланий «29» вересня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.О. Короед

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Здійснення системних реформ, сутністю яких є утвердження в Україні європейських цінностей, вимагає по-новому поглянути на «кровоносну систему» економіки держави і суспільства в цілому – банківську систему. Провідне місце в ній займають центральні банки, які виконують найважливішу соціальну публічну функцію суспільства – забезпечують стабільність цін і відіграють провідну економічну роль у розвитку економіки. В авангарді всієї банківської системи перебуває Європейський центральний банк і національні центральні банки країн-учасниць Європейського Союзу. Банківська система ЄС є взірцем у правовому регулюванні й адміністративній діяльності для багатьох країн, зокрема й України. Національний банк України послідовно адаптує свою діяльність до стандартів Європейської банківської системи.

Однак кризові проблеми не оминають Європейську та Українську банківські системи. Фінансово-банківська криза 2007-2009 рр. завдала їм значної шкоди. Проте ще більшим випробуванням для всього українського народу став 2014-2015 рр., коли Національний банк України не зміг виконати свою основну функцію – забезпечити стабільність цін. Не минули проблеми в цей же час і Європейську банківську систему, коли довелося рятувати від дефолту та фінансово-банківського колапсу грецький народ.

Актуальність теми підтверджується також результатами авторського соціологічного опитування: лише 14 % опитаних громадян довіряють Національному банку України. Це один із найгірших показників легітимності публічних інституцій України. Разом із тим, понад 58 % респондентів вважають, що Європейська банківська система є досконалою, а 74 % визначили, що вітчизняна банківська система має переходити на стандарти країн-учасниць Європейського Союзу [Додаток А до дисертації].

Окремі аспекти адміністративно-правового регулювання банківської системи країн-учасниць Європейського Союзу розкрили у своїх працях М. Аракелян, М. Василенко, А. Глушко, О. Гордей, Я. Дроботя, А. Ільяс, С. Кашкін, О. Колодізев, К. Леміш, Т. Макшанова, П. Мельник, С. Моїсеєв, О. Наумов, Д. Полагнін, М. Пуховкіна, С. Циганов, І. Ямкова, М. Фрідман, E. Perotti, R. Smits, X. Vives та ін.

До методологічних засад адміністративно-правового статусу зверталися вчені-адміністративісти: В. Авер'янов, Ю. Аністратенко, О. Андрійко, І. Арістова, О. Бандурка, Ю. Битяк, Л. Біла-Тіунова, В. Білоус, В. Бевзенко, К. Бортняк, В. Василенко, В. Галуцько, І. Голосніченко, С. Гончарук, Н. Грабар, І. Гриценко, С. Гусаров, О. Дідич, Е. Додін, В. Дюкарєв, Н. Дукова, В. Заросило, Р. Калюжний, П. Кикоть, В. Ковальська, І. Коліушко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, А. Куліш, В. Курило, Є. Курінний, К. Левченко, У. Ляхович, В. Олефір, Д. Лук'янець, С. Мандрик, В. Майоров, Р. Мельник, В. Мозоль, А. Подоляка, Д. Приймаченко, О. Рябченко, О. Синявська, С. Стеценко, В. Столбовий, О. Харитонова, Х. Ярмакі, Н. Янюк, С. Шестаков, В. Шкарупа та ін.

Разом із тим, безпосередньо предметом їхніх досліджень проблема адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу не була, вони свої наукові пошуки зосереджували на більш загальних чи суміжних питаннях.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження відповідає «Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки», «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» затвердженій Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 року, затвердженій постановою Правління Національного банку України від 18 червня 2015 р. № 391, та плану науково-дослідницької роботи кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» за темою «Адміністративно-правове регулювання суспільних відносин» (номер державної реєстрації 0107U008696). Тема дослідження відповідає Пріоритетним напрямкам розвитку правової науки на 2011-2015 роки, затвердженим Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24.09.2010 № 14, та перспективним напрямкам кандидатських та докторських дисертацій за юридичними спеціальностями, перелік яких затверджено рішенням Президії Національної академії правових наук України від 18.10.2013 № 86/11.

Мета та завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ та практичної реалізації спеціальною публічною адміністрацією своїх повноважень у європейській та вітчизняній банківській системах запропонувати пропозиції щодо вдосконалення чинного основоположного та національного країн-учасниць Європейського Союзу і вітчизняного законодавства, спрямованого на підвищення практичної реалізації адміністративно-правового статусу країн-учасниць ЄС та імплементації його у вітчизняну банківську систему.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі основні *завдання*:

- визначити межі адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- сформулювати поняття адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- виявити концептуальні засади адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- розкрити адміністративну правосуб'єктність центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- з'ясувати адміністративні обов'язки центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- розкрити адміністративні права центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- сформулювати напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- з'ясувати напрями адаптації адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;
- сформулювати адміністративні процедури приведення адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу.

Предмет дослідження – адміністративно-правовий статус центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу.

Методи дослідження. У дисертації було використано систему методів наукового пізнання: загальнофілософські, загальнонаукові, загальнологічні та спеціальнонаукові методи. Діалектичний метод було використано для визначення меж адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків, формування поняття та виявлення концептуальних засад адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3). У другому та третьому розділах провідним став метод порівняльного правознавства (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2.). Метод аналізу і синтезу застосовувався для систематизації адміністративних обов'язків і прав центральних банків, формування напрямків удосконалення та адміністративних процедур в аналізованій сфері (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3). Метод систематизації та узагальнення явищ використовувався майже в усіх підрозділах дисертації, зокрема для визначення понятійно-категорійного апарату (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1). Формально-догматичний метод знайшов широке застосування в усіх розділах дисертації. Застосування логічного методу дозволило визначити напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу країн-учасниць Європейського Союзу. Метод правового прогнозування дав можливість визначити напрями вдосконалення основоположних національних законодавств країн-учасниць Європейського Союзу та адміністративної діяльності посадових осіб Національного банку України (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). Статичний метод забезпечив проведення статистичного опитування.

Нормативну та емпіричну основу дослідження склали основоположні документи та національне законодавство країн-учасниць Європейського Союзу, норми Конституції України, законів і підзаконних нормативно-правових актів України, які визначають адміністративно-правовий статус центральних банків, й узагальнення практики діяльності публічної адміністрації країн-учасниць ЄС та України в цій сфері. Висновки і пропозиції дисертантом були сформульовані на підставі наукових праць учених країн-учасниць Європейського Союзу та українських науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного, фінансового, банківського, господарського, міжнародного та інших галузей права. Для дослідження суспільної думки «експертів» було проведено соціологічне опитування, що затребувало участі 874 громадян України.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є першим комплексним монографічним дослідженням у вітчизняній правовій літературі, присвяченим аналізу концептуальних положень щодо адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу. У результаті проведеного аналізу сформульовано низку нових теоретичних положень, обґрунтовано відповідні висновки, рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення чинного основоположного законодавства країн-учасниць Європейського Союзу та України у зазначеній сфері, зокрема:

– *уперше* у вітчизняній науці адміністративного права визначено межі адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасників Європейського Союзу в контексті адміністративно-правового регулювання

як суспільні відносини, що виникають між центральними та комерційними банками, урядами й іншими публічними суб'єктами відповідних країн, метою яких є забезпечення випуску й обігу банкнот, ліцензування і контроль за діяльністю комерційних банків, організація грошових розрахунків, регулювання ліквідності банків та їх рефінансування; формування умов, необхідних для розвитку банківської системи та ін.;

– *уперше* сформовано концептуальні засади адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць ЄС як основоположні засади адміністративної діяльності посадових осіб і підрозділів центральних банків країн-учасниць ЄС, що реалізується через систему адміністративних методів та інструментів, які використовуються центральними банками для забезпечення стабільності цін і національної та євро валют й інших цілей, які стоять перед ними;

– *уперше* зроблено висновок, що провідним напрямком удосконалення адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу та України поряд з упровадженням третіх Базельських принципів (законодавчого закріплення визначених на їх основі адміністративних обов'язків і прав) є необхідність імплементації в Європейську банківську систему Правила Волкера, яке забороняє банкам здійснювати торгівлю цінними паперами за рахунок власних коштів та встановлює більш жорсткі адміністративні стандарти банківської діяльності;

– *отримала подальшого розвитку* характеристика адміністративної правосуб'єктності Європейського центрального банку як його цілісної (в єдності правоздатності і дієздатності) структури. Цей Банк за своєю юридичною природою є наддержавною невід'ємною від інститутів ЄС публічною установою, що створена країнами-учасницями ЄС на основі основоположних засновницьких нормативно-правових актів і наділена адміністративними обов'язками і правами з метою підтримання стабільності цін, фінансової стабільності банківської системи ЄС та створення умов для економічного зростання;

– *отримало подальшого розвитку* вчення про адміністративні обов'язки Європейського центрального банку як покладені на нього основоположними актами ЄС розпорядження і заборони, що складаються з обов'язку-місії підтримувати стабільність цін у зоні ЄС, класичних обов'язків щодо реалізації грошово-кредитної політики, безперебійного функціонування платіжних систем, здійснення пруденційного нагляду, законотворчих обов'язків щодо надання консультативних роз'яснень змісту і сутності проектів нормативно-правових актів, запропонованих ним, і врахування побажань урядів і національних банків країн-учасниць ЄС, дотримання форм, методів і процедур звітування перед інституціями ЄС та громадськістю;

– *отримали подальшого розвитку* напрями адаптації адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць ЄС стосовно оптимального співвідношення централізації та децентралізації між центральним офісом НБУ та його управліннями на місцях, проблем внутрішньоорганізаційної спеціалізації забезпечення виконання матеріально-технічних операцій та темпів здійснення таких реформ;

– *удосконалено* адміністративно-правовий статус центральних банків країн-учасників Європейського Союзу як сукупність установлених міжнародними договорами ЄС і національними законодавствами завдань, обов'язків, прав і контрольних повноважень сукупно з обсягом і характером їх правосуб'єктності;

– *удосконалено* розуміння адміністративних прав центральних банків країн-учасників Європейського Союзу як передбачених для посадових осіб та установи в цілому виду й міри можливої або дозволеної поведінки, визначених національним і міжнародним законодавством ЄС, забезпечення відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) публічних і приватних осіб з метою забезпечення стабільності цін та в цілому надійного функціонування банківської системи ЄС;

– *удосконалено* адміністративну процедуру спеціалізації (аутсорсингу) внутрішньоорганізаційних послуг у системі Національного банку України в контексті адаптування адміністративно-правового статусу НБУ до європейських стандартів центральних банків країн-учасниць ЄС – як внутрішньоорганізаційну діяльність спеціальної публічної адміністрації НБУ, що складається з декількох етапів щодо вивільнення її співробітників від не притаманних центральному банку забезпечувальних матеріально-технічних операцій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, отримані здобувачем, можуть бути використані:

– у науково-дослідній сфері – для подальшої теоретичної розробки питань адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу;

– у правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання банківської діяльності [додаток Б до дисертації];

– у правозастосовній діяльності – щодо покращення адміністративно-правового статусу управлінь НБУ (Акт упровадження Управління Національного банку України у Херсонській області від 25 червня 2015 р.);

– у навчальному процесі – при розробці та викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право України», «Банківське право», підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій (Акт упровадження Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» від 11 лютого 2015 р.).

Апробація результатів дисертації. Матеріали дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», де була виконана дисертація. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлювалися під час роботи трьох науково-практичних конференцій: «Актуальні проблеми правознавства» (Київ, 2013), «Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ» (Київ, 2015), «Дотримання прав людини: сучасний стан правового регулювання та перспективи його вдосконалення» (Київ, 2015).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в чотирьох наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, одній науковій статті в міжнародному виданні та трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації обумовлена метою та завданнями дослідження. Робота складається із вступу, 3 розділів, що містять 9 підрозділів, висновків. Обсяг дисертації складає 177 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить список використаних джерел із 187 найменувань та додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими планами, визначається мета і завдання роботи, основні методи дослідження, його об'єкт і предмет, викладається наукова новизна одержаних результатів, визначається практичне значення результатів роботи їх апробація, розкривається загальний зміст дисертації та акцентується увага на публікаціях.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» містить три підрозділи, в яких виявлені адміністративно-правові аспекти правового регулювання центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу, сформовано категоріальний апарат та концептуальні засади у цій сфері.

У *підрозділі 1.1 «Межі адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу»* доведено, що адміністративно-правове регулювання діяльності центральних банків країн-учасників Європейського Союзу – це суспільні відносини, які виникають між цими банками та комерційними банками, урядами, деякими іншими публічними суб'єктами відповідних країн.

Виявлено, що основною метою адміністративної діяльності центральних банків є забезпечення випуску й обігу банкнот, ліцензування і контроль за діяльністю комерційних банків, організація грошових розрахунків, регулювання ліквідності банків та їх рефінансування; формування умов, необхідних для розвитку банківської системи та ін. Ці відносини є виключно публічними. Доведено, що відносини, які виникають між національними банками та іншими суб'єктами права з реалізації комерційних цілей, не є адміністративно-правовими.

Автор стверджує, що вагомою складовою таких відносин є зовнішня виконавчо-розпорядча діяльність спеціальної публічної адміністрації центральних банків. Складовою таких відносин є внутрішня організаційна діяльність публічної адміністрації центральних банків. Крім того, дисертантом доведено, що до предмета адміністративного права належить надання публічною адміністрацією центральних банків специфічних адміністративних послуг. Також, складовою предмета адміністративного права є можливість застосування центральними банками адміністративних санкцій до комерційних банків та адміністративної відповідальності до деяких посадових осіб.

Підрозділ 1.2 «Поняття адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського союзу» присвячений розкриттю змісту і категоріального апарату щодо адміністративно-правового статусу системи центральних банків ЄС, який складається з адміністративно-правового статусу Європейського центрального банку, адміністративно-правового статусу національних центральних банків країн-учасниць ЄС та адміністративно-правового статусу центральних банків країн європейського впливу.

Виявлено, що основні завдання центральних банків суверенних держав полягають у забезпеченні стабільності цін і національної валюти, безперервного функціонування платіжних систем банків, здійснення управління валютними резервами, забезпечення стабільності банківської системи та адаптації її до стандартів ЄС. Центральні банки є суб'єктом права й користується в кожній державі-членові найширшими право- та дієздатністю, які надаються національним законодавством юридичним особам.

Національним банкам заборонено надавати кредити на покриття дефіциту центральним урядам, регіональним, місцевим чи іншим публічним органам влади тощо. Центральні банки мають право ухвалювати рішення незалежно від урядів чи будь-якого іншого органу, здійснювати нагляд за кредитними установами та стабільністю фінансової системи, збирати та поширювати відповідну статистичну інформацію, давати дозвіл на емісію банкнот та ін.

Дисертант робить висновок, що адміністративно-правовий статус центральних банків країн-учасниць ЄС – це сукупність їх адміністративно-правових ознак, які характеризують їх місце і роль у банківській системі країни-учасниці ЄС та державному механізмі суверенної держави-учасниці ЄС.

Підрозділ 1.3 «Концептуальні засади адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» присвячений розкриттю основоположних засад в аналізованій сфері.

Доведено, що грошово-кредитна політика центральних банків країн-учасниць ЄС у контексті їх адміністративно-правового статусу – це основоположні засади адміністративної діяльності посадових осіб і підрозділів центральних банків країн-учасниць ЄС, яка здійснюється через систему адміністративних методів та інструментів, що використовуються центральними банками для забезпечення стабільності цін і національної та євро валюти та інших цілей, які стоять перед ними. Валютна політика центральних банків країн-учасниць ЄС – це основоположні засади виконання своїх обов'язків посадовими особами та підрозділами центральних банків країн-учасниць ЄС через здійснення системи адміністративних та економічних заходів, спрямованих на зміцнення валютно-фінансового положення держави та її національної валюти, підвищення платоспроможності, призупинення витоку капіталу за кордон, залучення іноземних інвестицій.

Здобувач робить висновок, що до адміністративних засад діяльності ЄЦБ належать управлінські принципи: 1) високої оперативності (швидко встановлювати процентну ставку); 2) рівності всіх кредитно-фінансових установ Єврозони; 3) децентралізації та координації; 4) простоти і прозорості; 5) безперервності та стабільності грошово-кредитної політики; 6) мінімальної ризикованості фінансових операцій; 7) економічної ефективності в діяльності центральних банків країн-учасниць ЄС. Автор виявив, що непрямыми адміністративними засобами забезпечення центральними банками країн-учасниць ЄС стабільності цін, національної та євро валют є діяльність науково-дослідних підрозділів ЄЦБ і центральних банків країн-учасниць ЄС; застосування міжчасової оптимізації, статистична аналітично-інформаційна діяльність і доведення її до суспільства.

Розділ 2 «Зміст адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» складається з трьох підрозділів і присвячений розкриттю його складових елементів.

У *підрозділі 2.1 «Адміністративна правосуб'єктність центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу»* доведено, що на відміну від приватних фізичних осіб спеціальна адміністративна правосуб'єктність посадових осіб і спеціалістів ЄЦБ та центральних банків країн-учасниць ЄС є єдиною, вона складається з нероздільного комплексу ознак, які притаманні адміністративній правоздатності та адміністративній дієздатності.

Виявлено, що до складових адміністративної правосуб'єктності посадових осіб і спеціалістів ЄЦБ та центральних банків країн-учасниць ЄС належать також етичні

рамки, згідно з якими поведінка персоналу не має порушувати незалежність, неупередженість і престиж діяльності ЄЦБ.

Дисертант робить висновок, що адміністративна правосуб'єктність посадових осіб і спеціалістів ЄЦБ та центральних банків країн-учасниць ЄС – це передбачені основоположними актами ЄС, національним законодавством та підзаконними нормативно-правовими актами ЄЦБ і центральних банків країн-учасниць ЄС юридичні позитивні й негативні властивості посадових осіб та спеціалістів, які дозволяють їм бути учасниками адміністративно-правових відносин у сфері банківської системи ЄС, забезпечувати виконання завдань, що стоять перед ЄЦБ і центральними банками країн-учасниць ЄС.

Доведено, що Європейський центральний банк, за адміністративною класифікацією, є таким: 1) утворений країнами-учасницями ЄС; 2) є публічною юридичною особою; 3) не займається комерційною діяльністю; 4) за організаційно-правовою формою є наддержавною установою; 5) здійснює свою діяльність на праві власності; 6) діє постійно; 7) виконує контрольні функції.

У підрозділі 2.2 «Адміністративні обов'язки центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» доведено, що обов'язки ЄЦБ характеризуються певними ознаками.

Виявлено, що обов'язком-місією ЄЦБ є підтримування стабільності цін у зоні ЄС, насамперед за рахунок забезпечення стабільності інфляційних процесів. Основним додатковим обов'язком є підтримка загальної економічної політики ЄС у цілому та розвитку виробництва зокрема, однак за обов'язкової умови, що такі заходи не мають шкодити основному його обов'язку із забезпечення стабільності цін. Класичним обов'язком ЄЦБ у масштабі всього ЄС є розпорядження країнам-учасницям ЄС реалізовувати грошово-кредитну політику ЄС, забезпечувати безперебійне функціонування платіжних систем, здійснювати пруденційний нагляд і нагляд за фінансовою стабільністю банківської системи ЄС у цілому.

Законотворчі обов'язки ЄЦБ полягають у покладенні на нього розпорядження щодо надання консультативних роз'яснень змісту і сутності проектів нормативно-правових актів, запропонованих ним, і врахування побажань урядів і національних банків країн-учасниць ЄС, у разі якщо вони не суперечать загальним цілям і завданням ЄС, викладеним в основоположних документах; зобов'язання ЄЦБ стосовно дотримання форм, методів і процедур звітування перед інституціями ЄС і громадськістю, що є вагомими чинниками забезпечення прозорості діяльності ЄЦБ щодо аналізу ступеня стабільності цін, стійкості державної фінансової позиції, аналізу проблеми зближення валютних курсів тощо; обов'язками Ради керівників ЄЦБ є покладені на них розпорядження щодо виконання завдань, поставлених перед ЄЦБ згідно з основоположними договорами ЄС і статутом ЄС, зокрема щодо надання необхідних інструкцій національним центральним банкам.

Розкриті обов'язки Центрального банку Іспанії, Банку Португалії, Чеського національного банку, зокрема на останній покладені розпорядження і заборони як спеціальної юридичної особи публічного права, наділеної повноваженнями адміністративного органу щодо забезпечення цінової стабільності та сприяння стійкому економічному зростанню.

Автор робить висновок, що до основних обов'язків центральних банків країн-учасників ЄС належать такі: формування грошової та валютної політики; забезпечення фінансової стабільності; координація розвитку банківської системи; нагляд за

комерційними банками та іншими впливовими суб'єктами господарювання, від діяльності яких залежить фінансова безпека держави; нагляд за інфраструктурою фінансового ринку; сприяння стабільності цін; сприяння розвитку економіки; управління резервами держави.

Підрозділ 2.3 «Адміністративні права центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» присвячено дослідженню адміністративних прав ЄЦБ, який виражає волю народів країн-учасниць ЄС жити і працювати в умовах цінової стабільності та розвивати економіку як базис благополуччя та процвітання громадян і підданих країн-учасниць ЄС.

Здобувачем виявлено, що ЄЦБ наділений системою адміністративних прав, що складається із загальних прав; прав-принципів; управлінських прав; прав на застосування заходів адміністративного примусу (адміністративних санкцій). До загальних прав ЄЦБ належать права визначати грошово-валютну політику ЄС, проводити валютні операції та здійснювати управління офіційними валютними резервами держав-членів ЄС.

Доведено, що права-принципи ЄЦБ визначають основоположні засади, на яких базується вся банківська система країн-учасників ЄС, це зокрема право-принцип щодо уніфікації банківського законодавства; право-принцип незалежності ЄЦБ від інших центральних інституцій ЄС та всіх гілок державної влади країн-учасниць; право-принцип на друк євро та виключне право дозволяти національним центральним банкам здійснювати зазначені операції. Виявлено, що управлінські права ЄЦБ пов'язані із внутрішньо-організаційною виконавчо-розпорядчою діяльністю органів та посадових осіб ЄЦБ.

В цілому, зроблено висновок, що адміністративні права центральних банків країн-учасниць ЄС характеризуються такими рисами: суб'єктивні права у сфері діяльності центральних банків означають можливість впливати на управлінські процеси в зазначеній сфері, брати участь у державній діяльності, сприяти реалізації прав громадян, суб'єктів господарювання та комерційних банків, звертатися до суду або до вищих органів державної влади; мають право бути повністю незалежними від виконавчої гілки влади та відносно незалежними від законодавчої та судової; володіють монопольним правом на друк валюти та здійснення нагляду за комерційними банками; видавати обов'язкові для виконання комерційними банками й іншими особами нормативні акти; контролювати процентні ставки; виступати як кредитори для комерційного банківського сектору; зберігати та використовувати валютні резерви; координувати діяльність установ, що відповідають за ліцензування банківської діяльності; отримувати внески від уряду та комерційних банків для поповнення резерву; тримати внески державних установ.

Розділ 3 «Напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць європейського союзу та адаптації адміністративно-правового статусу національного банку України до стандартів Європейського Союзу» складається з трьох підрозділів, у яких на основі міжнародного і зарубіжного досвіду визначаються пропозиції щодо вдосконалення суспільних відносин в аналізованій сфері.

У підрозділі 3.1 *«Напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу»* виявлено, що фінансово-банківська криза 2007-2009 рр. переконала всіх у необхідності потужних і дієвих

правових та адміністративних важелів впливу на банківську систему – як для захисту економічних інтересів самої держави, так і для захисту заощаджень простих громадян.

Дисертант виявив, що криза засвідчила неефективність принципів Базельських угод (Базель I та Базель II), через що 2012 року було прийнято наступну угоду – Базель III. Сутність її полягає в підвищенні якості та обсягу, прозорості та вдосконалення структури банківського капіталу, у посиленні протидії ризикам капіталу і стимулюванні заходів щодо створення резервних буферів (запасів) капіталу. Метою реалізації цих пропозицій є зниження надмірних ризиків і запобігання швидкому зростанню балансу в результаті банківської діяльності, вони встановлюють захисні інститути, забезпечують фізичних і юридичних осіб від втрат. Ноу-хау в реалізації зазначених пропозицій – те, що крім ліцензування центральними банками, банківська діяльність буде підлягати оцінюванню ризиків, якщо Центральний банк вважає, що існує надмірний ризик, який може завдати шкоди банківській системі, то стосовно них будуть засовуватися адміністративні заходи або вимоги збільшення власних основних гарантій. Європейський банківський союз пропонує запровадити превентивний підхід до діяльності центральних банків у сфері попередження фінансово-економічних криз.

Ефективним чинником запобігання фінансово-банківським кризам є запропоноване в США Правило Волкера, яке забороняє банкам заробляти на спекуляціях (банкам забороняється здійснювати торгівлю цінними паперами за рахунок власних коштів), діяльність банків на біржі тепер може відбуватися лише в інтересах клієнтів, проте європейські центральні банки поки не готові перейти на такі жорсткі стандарти своєї діяльності, оскільки це призводить до зниження ділової активності, змін у структурі банків.

Зроблено висновок, що Європейський центральний банк, національні центральні і банки країн-учасниць ЄС та НБУ мають зробити такі висновки з грецької кризи: 1) центральні банки не мають зловживати допомогою МВФ; 2) центральні банки мають бути не тільки незалежними від урядів, а також повинні мати право впливати на них і парламент, щоб забезпечити виконання Маастрихтських угод (3 % ВВП – для бюджетного дефіциту, 60 % ВВП – для сукупного боргу), не припускати зловживань парламентом і урядом соціальними бюджетними стандартами та великого оподаткування бізнесу; 3) центральні банки мають стимулювати розвиток виробничого бізнесу з високим рівнем доданої вартості; 4) керівники центральних банків мають бути незалежними і мати можливість критикувати урядовців-популістів; 5) керівники центральних банків мають право звертатися до правоохоронних антикорупційних органів з вимогою вжиття заходів до корупціонерів; 6) керівництво центральних банків зобов'язане займатися роз'яснювальною роботою серед населення щодо банківської грамотності, домагатися введення відповідних навчальних курсів у середніх школах і ВНЗ; 7) національні банки мають розуміти, що вони вступили в нову еру конкуренції, їх безумовна монополія на ліцензування банківської діяльності і випуск валюти минає, адже неухильно набирає популярності «незалежна» децентралізована банківська і валютна система «Біткойн».

У підрозділі 3.2 *«Напрями адаптації адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу»* доведено, що Національний банк України відіграє провідну роль у євроінтеграційному процесі України як ключовому пріоритеті зовнішньої політики України.

Автор доводить, що цьому буде сприяти входження України до європейського політичного, економічного та правового простору, модернізації економіки, покращенню технологічного потенціалу, залученню іноземних інвестицій і новітніх технологій, створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, виходу на світові ринки, насамперед на ринок ЄС, шляхом приведення банківської системи України відповідно до норм і стандартів ЄС, та виконання інших заходів.

Виявлено, що Національний банк України не пасивно здійснює приведення свого адміністративно-правового статусу до європейських стандартів, а активно бере участь у їх адаптації до чинних в Україні суспільних відносин. З метою використання кращих європейських практик банківської діяльності для підвищення ефективності своєї роботи ним упроваджуються заходи щодо залучення зовнішньої допомоги Європейського Союзу як у рамках проектів технічної допомоги ЄС у сфері фінансових послуг, так і за допомогою інструменту інституційної розбудови ТАІЕХ, поглибленого діалогу з Європейським центральним банком.

Підрозділ 3.3 «Адміністративні процедури приведення адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу» присвячений аналізу та вдосконаленню адміністративних процедур в аналізованій сфері.

Здобувачем доведено, що адміністративна процедура оптимізація штатної структури Національного банку України з метою адаптування адміністративно-правового статусу НБУ до європейських стандартів центральних банків країн-учасниць ЄС є необхідною умовою для виконання Євроінтеграційних вимог. Виявлено, що НБУ у процесі централізації внутрішньо-організаційної діяльності дійсно може домогтися зменшення втрат своїх матеріальних і трудових ресурсів, однак така централізація має і негативний момент, адже деталі та сегменти централізованих напрямків будуть залишені поза увагою через фокусування лише на вирішенні макропроблем.

Дисертант висвітлює проблему та пропонує напрями її вирішення стосовно, того, що в діючій адміністративній процедурі оптимізації штатної структури Національного банку України не враховуються права та законні інтереси фізичних і юридичних осіб.

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети і завдань дисертаційного дослідження, на основі здійснення аналізу загальноєвропейського, країн-учасниць Європейського Союзу та національного законодавства, досягнень адміністративно-правової науки та юридичної практики автором наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового статусу країн-учасниць Європейського Союзу та запропоновано низку висновків, пропозицій і рекомендацій. Основні з них такі:

1. Визначено межі адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу, які окреслюються публічними діями Європейського центрального банку і центральних банків щодо надання публічною адміністрацією цих банків специфічних адміністративних послуг, застосування адміністративних санкцій до комерційних банків та притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб, виконання інших заходів на основі

реалізації норм адміністративного права з метою забезпечення стабільності цін, національної та євро валют тощо.

2. Доведено, що адміністративно-правовий статус Європейського центрального банку – це сукупність ознак, які визначають адміністративні аспекти його місця і ролі в банківській системі ЄС та Європейського Союзу в цілому; він установлюється основоположними та спеціальними нормативно-правовими актами ЄС і складається з обсягу та характеру спеціальної правосуб'єктності, завдань, обов'язків, прав, гарантій незалежності, контрольних повноважень і права застосовувати адміністративні санкції з метою забезпечення уведення та регулювання використання єдиної валюти євро, підтримки купівельної спроможності і стабільності цін в ЄС.

3. З'ясовано, що складовими аналізованих засад є: грошово-кредитна політика та валютна політика, базовий та спеціальні (адміністративні) принципи діяльності, непрямі адміністративні засоби забезпечення стабільності цін, національної та євро валют, пристосовані до вимог адміністративно-правового забезпечення діяльності ЄЦБ і центральних банків країн-учасниць ЄС правила регулювання грошово-кредитної політики; при цьому виявлено, що правило Тейлора є провідним у сучасних умовах, за допомогою якого здійснюється грошово-кредитна політика.

4. Зроблено висновок, що правосуб'єктність центральних банків країн-учасниць ЄС має тривалу і повчальну історію (Англія, Франція, ФРН, Італія, Португалія) і характеризується тим, що деякі з них є провідними світовими фінансовими центрами (ФРН, Англія, Франція), їх обов'язки і права законодавчо прописані в законодавстві ЄС та відповідних законодавствах суверенних держав, їх формальними засновниками є відповідні держави, які здійснюють їх фінансування за рахунок державного бюджету, що дозволяє утримувати штат високооплатних співробітників (близько 1000 осіб), проте в межах своєї компетенції вони є незалежними від усіх гілок влади та мають за основну мету забезпечення стабільності цін і національної чи євро валют.

5. Доведено, що адміністративний обов'язок центральних банків країн-учасників Європейського Союзу – це передбачені міжнародними договорами та національним законодавством для Європейського центрального банку та національних європейських банків вид і міра необхідної поведінки, якої потрібно їм дотримуватися в інтересах громадян, національних держав та Європейської спільноти в цілому з метою забезпечення фінансової стабільності, сприяння розвитку економіки та ін.

6. Зроблено висновок, що адміністративні права ЄЦБ – це складне юридичне явище, яке включає в себе права на чужі дії (передусім національних центральних банків, урядів країн-учасниць ЄС, комерційних банків) і полягає в законодавчо оформленій основоположними документами ЄС можливості привести в дію апарат міждержавного примусу (застосування адміністративних санкцій, адміністративно-запобіжних і заходів адміністративного припинення) щодо тих зобов'язаних осіб, які порушують правила існування єдиної банківської системи ЄС, з метою забезпечення стабільності цін і сприяння розвитку економіки ЄС.

7. Доведено, що Європейський центральний банк, національні центральні й банки країн-учасниць ЄС та НБУ мають зробити такі висновки із грецької кризи: не зловживати допомогою МВФ; займати більш активну позицію щодо вимог до урядів і парламентів для забезпечення виконання Маастрихтських угод (3 % ВВП – для бюджетного дефіциту, 60 % ВВП – для сукупного боргу); не припускати зловживання парламентом і урядом соціальними бюджетними стандартами й уведення значного оподаткування для виробничого бізнесу з високим рівнем доданої вартості; керівники

центрального банку повинні мати право протидіяти урядовцям-популістам, звертатися до антикорупційних органів, займатися роз'яснювальною роботою серед населення щодо банківської грамотності, домагатися введення відповідних навчальних курсів у середніх школах і ВНЗ та розуміти, що вони вступили в нову еру конкуренції, їх безумовна монополія на ліцензування банківської діяльності і випуск валюти минає, адже неухильно набирає популярності альтернативна, «незалежна» децентралізована банківська і валютна система «Біткойн».

8. Зроблено висновок, що в цілому адаптування адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центрального банку країн-учасниць ЄС є правильним і позитивним для економіки України. Співробітництво України та НБУ з ЄС, з центральними банками країн-учасниць ЄС, організаціями, комітетами, іншими європейськими установами є також позитивним. Адже тісний зв'язок із безпосереднім засновником європейських процесів та учасниками євроінтеграції дає можливість краще проаналізувати й опрацювати найбільш оптимальні шляхи адаптації власного сектору економіки до європейських стандартів і вимог. Однак на практиці інколи ухвалюються швидкі та невважені рішення, ігнорується необхідність поетапного введення й аналізу кожного окремого сегменту адаптування, певного часового пристосування нововведень до економіки України.

9. Доведено, що адміністративні процедури у сфері приведення адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центрального банку країн-учасниць Європейського Союзу – це послідовність стадій, етапів і дій центрального офісу та управлінь НБУ, установлених законодавством України та індивідуальними адміністративними актами (законами України, постановами НБУ, постановами і розпорядженнями КМУ) стосовно розв'язання конкретних питань приведення функцій, структури та внутрішньо-організаційної діяльності НБУ до стандартів центрального банку країн-учасниць ЄС. Виявлено, що до основних адміністративних процедур адаптування адміністративно-правового статусу НБУ до європейських стандартів центрального банку країн-учасниць ЄС належать: 1) адміністративна процедура оптимізації штатної структури Національного банку України; 2) адміністративна процедура централізації структури Національного банку України; 3) адміністративна процедура спеціалізації (аутсорсингу) внутрішньо-організаційних послуг у системі Національного банку України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Білоглазова Н. О. Адміністративно-правовий статус національного банку України в контексті європейської інтеграції / Н. О. Білоглазова // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 3 (9). – С. 119–124.

2. Білоглазова Н. О. Адміністративні права центрального банку країн-учасників Європейського Союзу / Н. О. Білоглазова // Митна справа. – 2014. – № 4. – С. 17–20.

3. Білоглазова Н. О. Адміністративні обов'язки центрального банку країн-учасників Європейського Союзу / Н. О. Білоглазова // Митна справа. – 2014. – Спецвипуск. – С. 321–328.

4. Білоглазова Н. О. Поняття адміністративно-правового статусу центрального банку країн-учасників Європейського Союзу / Н. О. Білоглазова // Науковий вісник академії муніципального управління. Серія «Право». – 2015. – Випуск 1. – С. 116–122.

5. Белоглазова Н. О. Особенности административно-правового статуса Национального банка Украины в сравнении с центральными банками стран-участниц Европейского Союза / Н. О. Белоглазова // научно-методический журнал Кыргызской Республики «Право и Политика». – 2014. – № 4. – С. 96–100.

6. Білоглазова Н. О. Публічні обов'язки центральних банків країн-учасників Європейського Союзу [Електронний ресурс] / Н. О. Білоглазова // Матеріали науково-практичної конференції «Актуальні проблеми правознавства». – К. : Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна», 2013. – Режим доступу: law-property.in.ua.

7. Білоглазова Н. О. Адміністративно-правовий статус центральних банків країн-учасників Європейського Союзу: категорійна характеристика / Н. О. Білоглазова // Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ: Матеріали круглого столу. Збірник наукових праць / 14 травня 2015 р. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – С 42–45.

8. Білоглазова Н. О. Зміст адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасників Європейського Союзу / Н. О. Білоглазова // Дотримання прав людини: сучасний стан правового регулювання та перспективи його вдосконалення: Матеріали другої звітної Міжнародної науково-практичної конференції. Збірник наукових праць / 5 березня 2015 р. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – С. 48–51.

АНОТАЦІЯ

Білоглазова Н.О. Адміністративно-правовий статус центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Київ, 2015.

Дисертацію присвячено розкриттю адміністративно-правового статусу центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу. Визначено, що межі адміністративно-правового регулювання діяльності центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу, окреслюються публічними діями Європейського центрального банку і центральних банків щодо надання публічною адміністрацією банків специфічних адміністративних послуг, застосування адміністративних санкцій до комерційних банків та притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб, виконання інших заходів на основі реалізації норм адміністративного права з метою забезпечення стабільності цін, національної та євро валют тощо.

Розкрито адміністративно-правовий статус Європейського центрального банку, який складається із сукупності ознак, які визначають адміністративні аспекти його місця і ролі в банківській системі ЄС та Європейського Союзу, правосуб'єктність центральних банків країн-учасниць ЄС, які мають тривалу і повчальну історію, адміністративні обов'язки центральних банків країн-учасників Європейського Союзу.

Розроблені адміністративні рекомендації щодо недопущення повторення Грецької фінансової кризи (2014-2015 рр.). Зроблено висновок, що адаптування адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць ЄС є правильним і позитивним для економіки

України явищем. Розроблені адміністративні процедури у сфері приведення адміністративно-правового статусу Національного банку України до стандартів центральних банків країн-учасниць Європейського Союзу.

Ключові слова: Європейський Союз, обов'язки, права, публічна адміністрація, статус, центральний банк.

АННОТАЦІЯ

Белоглазова Н.О. Адміністративно-правовий статус центральних банків стран-учасниць Європейського Союзу. – На правах рукопису.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Открытый международный университет развития человека «Украина», Киев, 2015.

Диссертация посвящена раскрытию административно-правового статуса центральных банков стран-участниц Европейского Союза (ЕС). Определены границы административно-правового регулирования деятельности центральных банков стран-участниц ЕС, которые определяются публичными действиями Европейского центрального банка (ЕЦБ) и центральных банков стран-участниц при предоставлении публичной администрацией этих банков специфических административных услуг, применение административных санкций к коммерческим банкам и привлечения к административной ответственности должностных лиц, выполнения других мероприятий на основе реализации норм административного права с целью обеспечения стабильности цен, национальной и Евро валют.

Доказано, что административно-правовой статус ЕЦБ состоит из совокупности признаков, которые определяют административные аспекты его места и роли в системе Европейских центральных банков и ЕС в целом. Он устанавливается основополагающими и специальными нормативно-правовыми актами ЕС и состоит из объема и характера специальной правосубъектности, задач, обязанностей, прав, гарантий независимости, контрольных полномочий и права применять административные санкции с целью обеспечения ввода и регулирования использования единой валюты Евро, поддержания покупательной способности граждан и стабильности цен в ЕС.

Доказано, что административная обязанность центральных банков стран-участниц ЕС - это предусмотренные международными договорами и национальным законодательством ЕЦБ и национальных банков стран-участниц вид и мера необходимого поведения, которому нужно им следовать в интересах граждан, национальных государств и Европейского сообщества в целом с целью обеспечения финансовой стабильности, содействия развитию экономики и др.

Сделан вывод, что административные права ЕЦБ являются сложным юридическим явлением, которое включает в себя право на чужие действия (прежде всего национальных центральных банков, правительств стран-участниц ЕС, коммерческих банков) и заключается в законодательно оформленными основополагающими документами ЕС возможностями привести в действие аппарат межгосударственного принуждения в отношении обязанных лиц, нарушающих правила существования единой банковской системы ЕС, с целью обеспечения стабильности цен и содействия развитию экономики ЕС.

Разработаны административные рекомендации по недопущению повторения в странах-участницах ЕС и других стран Греческого финансового кризиса (2004-2015 гг.). Сделан вывод, что адаптация административно-правового статуса Национального банка Украины к стандартам центральных банков стран-участниц ЕС является правильным и позитивным для экономики Украины решением. Сотрудничество Украины и Национального банка Украины с ЕЦБ, с центральными банками стран-участниц ЕС, организациями, комитетами, другими европейскими учреждениями дает возможность лучше проанализировать и проработать наиболее оптимальные пути адаптации отечественного сектора экономики к стандартам и требованиям ЕС.

Доказано, что административные процедуры в сфере приведения административно-правового статуса НБУ к стандартам центральных банков стран-участниц ЕС - это последовательность стадий, этапов и действий центрального офиса и управлений НБУ, установленных законодательством Украины и индивидуальными административными актами (законами Украины, постановлениями НБУ, постановлениями и распоряжениями КМУ) относительно решения конкретных вопросов приведения функций, структуры и внутренне организационной деятельности НБУ к стандартам центральных банков стран-участниц ЕС.

Ключевые слова: Европейский Союз, обязанности, права, публичная администрация, статус, центральный банк.

ANNOTATION

Biloglazova N.O. Administrative-Legal Status of the Central Banks of the Countries of the European Union. – Manuscript.

Scientific thesis for the Degree of the Candidate of Legal Sciences in the specialty 12.00.07 – administrative law and process; financial law; informative law. – Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv, 2015.

The thesis investigates the administrative-legal status of the EU members' Central Banks. We have determined that these administrative-legal banking regulations depend on the public actions of the European Central Bank (ECB) and other Central Banks.

We have defined the administrative-legal status of the ECB, which consists of a number of characteristics that specify the administrative aspects of its place and role in the EU banking system and the EU itself. We have also designated the legal standing of the EU members' Central Banks, as well as the administrative duties of these Central Banks.

We have shaped our recommendations to prevent a “Greece-style” financial crisis from reoccurring in other European countries. We came to the conclusion that the National Bank of Ukraine's (NBU) adoption of EU Central-Banking standards is a coherent and economy-friendly decision for Ukraine. We have also developed administrative procedures that will bring the administrative-legal status of the NBU into line with the standards of the EU.

Keywords: European Union, Ukraine, duties, rights, public administration, status, Central Bank.